

Het START-WERK-OVERLEG

Voor het inventariseren van risico's in projecten gebruiken bouwers vaak de Risico Inventarisatie en Evaluatie; de zogenaamde RI&E. Deze is wettelijk verplicht en het is goed dat dit gebeurt. Het inventariseren van risico's helpt om de maatregelen te nemen die nodig zijn om veilig te kunnen werken. Daarmee draagt een RI&E bij aan het verminderen van de risico's waar bouwers aan bloot gesteld worden en helpt hen dus om weer veilig thuis te komen na de werkdag.

We zien wel een aantal nadelen aan het vooraf inventariseren van de veiligheidsrisico's zoals dat nu gebeurt:

- Er wordt **verondersteld** welke risico's zich gaan voordoen: soms zijn risico's echter pas zichtbaar wanneer men ter plekke aan de slag gaat. Het is simpelweg niet altijd mogelijk om van te voren alle risico's in te schatten. Het doen van een LMRA (Last Minute Risk Analysis) kan een oplossing zijn als een RI&E niet afdoende is.
- Daarnaast wordt vaak een algemene lijst van risico's langsgelopen en niet 'op maat' gekeken. Hierdoor worden **specifieke risico's** bij unieke bouwprojecten niet in kaart gebracht.
- De RI&E wordt vaak uitgevoerd door een werkvoorbereider, ofwel de risico's worden niet geïnventariseerd door degene die er direct mee te maken heeft: **de vakman**.

Om specifieke risico's in kaart te brengen, met de juiste mensen op het juiste moment, kun je een Start-Werk-Overleg (SWO) invoeren. Een SWO is een op veel plaatsen, in de bouw maar ook elders, gebruikt instrument. Het wordt ook wel 'dagstart' genoemd. Het SWO is bij uitstek het moment om stil te staan bij wat je gaat doen die dag. Door hierbij stil te staan begrijpen verschillende ploegen ook van elkaar wat ze gaan doen. Ze zien het grote plaatje: "Wat doen we hier?" Dat vergroot de betrokkenheid bij het bouwproject. Wanneer je start met wat je gaat doen die dag, kun je het gemakkelijker over de risico's hebben. Want als je de keet binnenkomt en meteen begint over veiligheid, dan is de kans groot dat de bouwers dat vervelend vinden. Daarnaast zien we dat in een SWO ook allerlei oplossingen op tafel komen die niet over veiligheid alleen gaan. Regelmatig is de bijvangst een aantal slimme oplossingen voor de klussen van die dag.

Voordelen van het SWO:

- specifieke risico's worden in kaart gebracht;
- risico's die niet van te voren zijn gezien of over het hoofd zijn gezien, worden alsnog in kaart gebracht. Daarmee kunnen de nog benodigde maatregelen genomen worden;
- de betrokkenheid bij het project wordt vergroot;
- er is bijvangst in de vorm van efficiency;
- er ontstaat een groter onderling begrip tussen verschillende ploegen, waardoor de samenwerking verbetert.

Hoe werkt het?

Een SWO vindt plaats aan het begin van de dag voordat je met je werkzaamheden start. Je doet het SWO samen met diegenen die die dag op de bouwplaats aan het werk gaan.

Het kan het beste geleid worden door de persoon die ter plekke beslissingen kan en mag nemen, zoals bijvoorbeeld een uitvoerder of een voorman. De uitvoerder/voorman bespreekt met de aanwezigen de werkzaamheden van de dag. Aan de hand van de geplande werkzaamheden is het telkens de vraag: "Welke

risico's zitten en hier aan vast?" De geïnventariseerde risico's vragen om maatregelen. Deze worden ter plekke bedacht, gewogen en samen beslis je welke maatregelen er genomen worden.

Een SWO bestaat dus uit 3 stappen:

1. Welke werkzaamheden heb je vandaag?
2. Welke risico's horen bij deze werkzaamheden?
3. Welke maatregelen zijn nodig om deze risico's weg te nemen of te verkleinen?

Vaardigheden

Het voeren van een SWO vraagt om een aantal vaardigheden:

Luisteren, samenvatten en doorvragen

Het is van groot belang om diegene die vertelt over de werkzaamheden die hij gaat uitvoeren er zoveel mogelijk over te laten vertellen. De meeste vaklieden staan vaak niet stil bij wat ze allemaal doen en het zijn vaak technische mensen die niet altijd gewend zijn om te praten over wat ze doen. Meestal hoor je zoiets als: "...gewoon, ik ga spitten..." of "er valt niet veel over te vertellen". Deze reacties vragen om doorvragen door middel van open vragen maar ook om luisteren en samenvatten. Je wilt zoveel mogelijk informatie verzamelen omdat er veel blinde vlekken zitten bij wat men denkt die dag te gaan doen en de bijbehorende risico's. Vaak zullen collega's zich mengen in het gesprek en die zien soms direct risico's die de vakman zelf nog niet zag.

Verwondering

Blijf ook verwonderend vragen. Geneer je niet wanneer je niet snapt wat een vakman doet. Je bent niet dom als je vragen stelt. Domme vragen bestaan niet. 'Domme' verwondering doet weer nadenken: "Waarom doen we dit eigenlijk zo?" Het is de verwondering die ervoor zorgt dat je vragen blijft stellen, waardoor we meer zicht krijgen op wat er gaat gebeuren. Deze vragen helpen je om te weten te komen welke risico's je over het hoofd ziet doordat je te snel aanneemt dat er 'niks bijzonders' aan dit klusje is. Dat is een typisch voorbeeld van een aanname die we bespraken in het hoofdstuk "Waar sta ik voor?". Verwondering maakt je weer alert. En alertheid is precies wat je nodig hebt.

Tijdsinvestering, routine en het 'routine-risico'

De eerste keer een SWO voeren vraagt wat tijd: je bent dan misschien een uur kwijt. De tijd die je nodig hebt zal echter snel minder worden. Dat is helemaal het geval wanneer de mannen er meer aan gewend zijn en het meer een routine wordt. Dat is prettig. Deze routine is echter ook een risico: je denkt al snel dat je niets anders doet dan de voorgaande dagen of je bent geneigd om dezelfde risico's als de vorige keer op te schrijven. Ten slotte is er nog een ander nadeel van routine in het SWO: het kan er toe leiden dat je alleen gemeenheden opschrijft (bijvoorbeeld 'geen pbm's'). En het SWO is nu juist bedoeld om nauwkeurig te kijken naar het werk van deze dag.

V.L.I.N.K.

Activiteit

Risico's voor medewerkers	Maatregelen voor medewerkers
Risico's voor bewoners	Maatregelen voor bewoners
Leerpunten	Afspraken

Voorbeeld Start Werk Overleg formulier

Datum 30-4-2015
om 3 uur

Afspraken: Stads weg 24 Winden

<p>Risico's voor medewerkers: er is asbest aanwezig, medewerkers kunnen niet aan het werk werkhouders moeten PGB vooraf stellen en asbesten puin door het raam en via vallende stenen</p>	<p>Maatregelen voor medewerkers: Asbest laten samenvoeren PGB's steiger plaatsen (van wijna) en start</p>
<p>Risico's voor bewoners: Bewoners zijn thuis Trap zit geen leuning aan onveilige situatie</p>	<p>Maatregelen voor bewoners: Indien asbest naar begane grond gaat gaan de bewoners naar familie afzetten met Linb/Hekken. leuning plaatsen.</p>
<p>Afspraken:</p>	<p>Leerpunten:</p>

Bewust Veilig Werken

11-5-2015

Afspraken: Woning Hoofdeiland 60-70
aanwoner UW J. D. van der - J. van der - Theo

<p>Risico's voor medewerkers: steiger - wind velen veranderen dat op - als leuning veranderd worden aangegeven zijn</p>	<p>Maatregelen voor medewerkers: aangegeven als binnen leuning wordt verwijderd</p>
<p>Risico's voor bewoners: Geen Risico's als ze niet bij de steiger in de buurt komen</p>	<p>Maatregelen voor bewoners: afspreek niet in de tuin of bij de steiger in de buurt komen</p>
<p>Afspraken: zie Linker zijde</p>	<p>Leerpunten:</p>

Bewust Veilig Werken

Voorbeeld ingevulde formulieren

